

**Laapi pyereestvaijeemkuávlv
kuávlvuhaldáttâs Äššilisto**

LAPHA/676/01.01.01/2023

**46 § Äššitobdeetooimâi vuáđudem ovdedem- já strategiapalvâlusah -
toimâsuárgán**

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttâs 36 § 25.1.2023

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttâs 36 § 25.1.2023

Äššitobdeetooimâi vuáđudem ovdedem- já strategiapalvâlusah - toimâsuárgán

Ovdedemhovdá Mikko Häikiö

Haldáttâhnuolgâdus 22 § miel Laapi pyereestvaijeemkuávlv toimâ juáhás toimâsuorgijd, moh láá sosiaalpalvâlusah, tiervâsvuođâpalvâlusah já kááijumtoimâ (kááijumlájádâs). Toimâsyergih pyehtih juáhásiđ ain ovdâsvástádâssuorgijd, ovdâsvástádâsohtâduvváid já tárbuláid vyeliohtâduvváid. Toimâsuorgij lasseen pargoviehâornijduumeest láá toorjâtoimah, moh pyehtih juáhásiđ toimâsuorgijd, ovdâsvástádâssuorgijd, ovdâsvástádâsohtâduvváid já tárbuláid vyeliohtâduvváid kuávlvuhaldáttâs meridem vuovvijn.

Kuávlvuhaldáttâs tuhhiittij 5.10.2022 § 286 ovdedem- já strategiapalvâlusah - toimâsyergi uđđâsist ornijdem. Ovdâsvástádâsohtâdâhjuáhu valmâštállui oovtâstpargoost toimâsyergi ovdâsvástádâssyergijodetteijeiguin já äššitobdeevalmâštelleiguin.

Haldáttâhnuolgâdus miäruštâl 37§ Sämielâ lävdikode, 39§ Uásálâšvuotâ- já äššigâšvuotâlävdikode já 40§ pyereestvaijeem- já ovtâsteijeaselävdikode pargoid já toimâvääldi. Almos pargoi já toimâvääldi raamij siste ovdii beln mainâšum lävdikuudijn lii kenigâšvuotâ ei. adelid čialkkámuš budjetist já toimâvuáváámist lävdikuudij pargosyergi uásild. Lävdikodeh láá-uv adelâm čuákkimijnis: 16.12.2022 § 4 Sämielâ stivrimjuávkku, 17.11.2022 36§ Uásálâšvuotâ- já äššigâšvuotâlävdikode já 13.12.2022 44§ pyereestvaijeem- já ovtâsteijeaselävdikode jieijâs uáivilijđ resursijn, maid lävdikuudij pargosyergih tarbâšeh. Ovdil mainâšum čialkkámušah láá čujottum kuávlvuhaldáttâsân tiättun.

Uásálâšvuotâpargo já vaiguttemorganij valmâštállâm resurseh

Uásálâšvuotâ- já äššigâšvuotâlävdikode lii tiäduttâm 17.11.2022 § 36, ete pyereestvaijeemkuávlv lii toimâpirâsin uđđâ já uásálâšvuotâ, uásálistem já vaiguttem ráhtusij valmâštállâm, huksim já olášuttem

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávluhaldáttás Äššilisto

váátá tuárvi resursijđ nuuvt strategisii vuávám já koordinistem ko keevâtlíi olášume tääsist. Kuávlulii uásálášvuodâ já uásálistem oovtâstpargoviärmáduv huksiimân kolgâččii meid pieijâđ resursijđ, tastko kuávlv ässeeh já äššigâsah láá ohtsih. Eromâšávt čovgâ oovtâstpargon kieldâiguin kalga pieijâđ resursijđ. Meid ovdâsvástádâskuávlvi já palvâluskuávlvi uásálášvuodâ, uásálistem já vaiguttem ovdedem váátá resursijđ já tooimâid.

Äššist láá savâstállâm lävdikode čuákkim maŋa sehe uásálášvuotâäššitobdein já lävdikode saavâjođetteijein, ete čuávuváá 26.1.2023 toollâmnáál uásálášvuotâ- já äššigâsvuotâlävdikode čuákkimân tuálvuh târkkilistum reesuurstárbuiävtuttás, mon miel uásálášvuotâpargo já vaiguttemorganij valmâštállâm resursin iävtutteh kulmâ (3) tooimâ:

- sierânâsäššitobdee, ovdâsvástádâsvalmâštellee, uásálistem já vaiguttem (ässeeuásálášvuotâ)
- sierânâsäššitobdee, uásálášvuotâ (äššigâsuásálášvuotâ)
- äššitobdee, uásálášvuotâtoimâorgaaneh

Toos lasseen lävdikodde iävtut, ete Sosiaalpalvâlussáid vuáđuduvvojeh nelji (4) palvâluskuávlukuáhtásii pyereestvaijeem- já uásálášvuotâkoordinaattor tooimâ.

Koordinaattoreh tuáimih palvâluskuávlustis pyereestvaijeemkuávlv ohtâvuotâolmožin ja äššitobden aášijn, moh lohtâseh uásálášvuotân, oovtâstpargotoimân sehe ässei tiervâsvuodâ já pyereestvaijeem oovdedmân. Koordinaattoreh koordinisteh já tuárjuh jieijâs kuávlust sosiaal- já tiervâsvuodâ- já kááijumpalvâlusâin porgâmnáál uásálášvuotâ-, oovtâstpargo- já pyereestvaijeempargo.

Pyereestvaijeem, tiervâsvuodâ já torvolášvuodâ ovdedem resurseh

Laavâ sosiaal- ja tiervâsvuodâhuolâttás orniimist (612/2021) 7 § miel pyereestvaijeemkuávlv kalga ovdediđ jieijâs ässei pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ.

Pargo čoonnâs čovgâ pyereestvaijeemkuávlv eres lahâasâtláid pargoid. Pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ ovdedem pargo lii toimálvávt kuávdáást oovtâstpargoost, mon pargeh kieldâiguin, eres almos tuáimeiguin, priivaat finnoduvâiguin já almoshiäđulij servijguin. Pargo haaldun väldim váátá čielgâ pyereestvaijeemjođettem ráhtusijđ, pargojuávu já ulmemiäldásii resursistem.

Laavâ sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttás orniimist (612/2021) 7 § miel pyereestvaijeemkuávlv kalga toimâđ oovtâstpargoost jieijâs kuávlv kieldâiguin já

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttâs Äššilisto

tuárjuđ taid jieijâs äššitubdâmuššáin. Kieldâi já eres čonâsjuávhui vuárdámušah pyereestvaijeemkuávlv pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedempaargon láá ollágâsâst.

Pyereestvaijeem- já oovtâstpargolâvdikodde kiedâvušâi čuákkimstis 13.12.2022 § 44 iävtuttâs hytetu (pytito)-olesvuođâ resursistmist uássin jieijâs ciälkkámuš ive 2023 budjet já ekonomiavuávám valmâštâlmân.

lävtutteh, ete pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem olesvuođâ pargoh juáháseh čuávuvávt:

- sierânâsâššitobdee, ovdâsvástádâsvalmâštellee, pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem
- äššitobdee, servioovtâstpargo
- äššitobdee, estâdeijee pargo

Toos lasseen lâvdikodde iävtut, ete Sosiaalpalvâlussáid vuáđuduvvojeh nelji (4) palvâluskuávlvkuáhtásii pyereestvaijeem- já uásálâšvuođâkoordinaattor tooimâ. Koordinaattoreh tuáimih palvâluskuávlvistis pyereestvaijeemkuávlv ohtâvuotâolmožin ja äššitobden aášijn, moh lohtáseh uásálâšvuođâ, oovtâstpargetooimân sehe ässei tiervâsvuođâ já pyereestvaijeem oovdedmân. Koordinaattoreh koordinisteh já tuárjuh kuávlvistis sosiaal- já tiervâsvuođâ- já kááijumpalvâlusâin porgâmnáál uásálâšvuođâ-, oovtâstpargo- já pyereestvaijeempargo.

Sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem resurseh

Sämikielâ stivrimjuávkku kiedâvušâi 16.12.2022 čuákkimstis sämikielâ stivrimjuávhui iävtuttâs ive 2023 budjetân já ekonomiavuávámân.

Ciälkkámušâstis sämikielâ stivrimjuávkku vaaldij pele meid tárbuláid resursáid. Stivrimjuávhui miel reesurstárbu vuáđuduvá sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi kuhháá jotkum ovdedemvuálápáácun (THL 2021), nubásmum lahâasâtem miel di pyehtim uđđâ kenigâsvuođáid sämikielâlij palvâlusâi uásild (laahâ sosiaal- já tiervâsvuođâpalvâlusâi orniimist 612/2021, 29§ já 33§) sehe säämi kielâlaavâ (1086/2003) olášutmân.

Sämikielâ stivrimjuávkku iävtut ovdedem- já strategiapalvâlussáid sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem ovdâsvástádâsohtâdâhân čuávuváid resursijd:

- Äššitobdee, sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi tiätupyevtitem
- Äššitobdee, sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttâs Äššilisto

- 2 kielâpargee, pyereestvaijeemkuávlvuhaldáttuv, viestâdem já pyeccee
- já äššigâsâššikiirij jurgâlem jieijâs sâmikielân

Lahtos 1. Vuáđudemnáál tooimâi târhibeh vuáđustâsah já pargokoveh

Haldáttâhnjuolgâdus 52 § mielh kuávlvuhaldáttâsâst lii almostoimâvâldi pargoviehâaášijn, jis toimâvâldist ij lah asâttum laavâst ige haldáttâhnjuolgâdusâst. Haldáttâhnjuolgâdus 53 § mielh kuávlvuhaldáttâs meerrid eres viirgij ko pyereestvaijeemkuávlvuhovdâ virge vuáđđudmist já looppâtmist sehe virgenomâttâs nubâsmitmist. Eres ko pyereestvaijeemkuávlvuhovdâ virge tohâlâšvuotâvátámâšâin meerrid kuávlvuhaldáttâs (haldáttâhnjuolgâdus 55 §). Virge tâi virgekoskâvuodâ kullut uuccâmnáál virgekoskâvuotân vâldimist merideijee virgeomâhâš (haldáttâhnjuolgâdus 56 §).

Vuáđudemnáál 10 äššitobdeetooimâ päkkikoloh pargoadeleijeekeoloiguin láá suulân 570 000 - 590 000 eurod ivveest. Päkkikoloh láá valdum huámmášumán pyereestvaijeemkuávlvuhovdâ budjetân ihán 2023.

lävtuttâs

Pyereestvaijeemkuávlvuhovdâ

Kuávlvuhaldáttâs meerrid

1. vuáđudiđ kulmâ (3) sierânâsâššitobdee tooimâ, tohâlâšvuotâvátámâšâin hiäivulâš aaleeb ollâškovlâtođhos;
2. vuáđudiđ kulmâ (3) äššitobdee tooimâ, tohâlâšvuotâvátámâšâin hiäivulâš ollâškovlâtođhos;
3. vuáđudiđ äššitobdee (sâmikielâlij já kulttuurmiäldâsij palvâlusâi ovedem) tooimâ, tohâlâšvuotâvátámâšâin hiäivulâš ollâškovlâtođhos já sâmikielâ táidü;
4. vuáđudiđ äššitobdee (sâmikielâlij já kulttuurmiäldâsij palvâlusâi tiätupyevtitem) tooimâ, tohâlâšvuotâvátámâšâin hiäivulâš ollâškovlâtođhos já sâmikielâ táidü;
5. vuáđudiđ kyehti (2) kielâpargee tooimâ, tohâlâšvuotâvátámâšâin hiäivulâš ollâškovlâtođhos já eromâš pyeri sâmikielâ táidü (tavesâmi-, anarâš- tâi nuorttâlâškielâ);
6. ete toimâsyergihovdâ tâi suu meridem ovdâsvástádâskuávlvuhovdâ meerrid jieškođe-uv virge ovdâsvástádâskuávlvuhovdâ já ovdâsvástádâsohtâduv;
7. ete ovdiiibeln mainâšum tooimah piäijojeh almolávt uuccâmnáál.

Kiedâvuššâm

Pyereestvaijeemkuávlvuhovdâ nubâsmitij miärädâsiävtuttâsâs saje 7 uásild čuávuvávt: ete uđđâ tooimah tiävdojeh vuosâsaajeest soijimâin táálâá pargovievâ

**Laapi pyereestvaijeemkuávlv
kuávlvuhaldáttâs Äššilisto**

uđđâ pargoid sehe fastâditmáin meriáigásijđ, moos lasseen puáhtá kevttid almos uuccámmonáttállâm pargokoskâvuotân vâldimist merideijee virgeomâháá miäradâssáin.

Outi Keinänen iävtuttij já Raija Kerätär kyedittij, ete äšši macâttuvoo jotkâvalmâštâlmân. Tastko lâi puáttám vuáđuiävtuttâsâst spiekâsteijee kyedittum iävtuttâs, äšši čovdui saavâjođetteijee iävtuttâs miel jienâstmáin, mast ääši kiedâvuššâm juátkim kyeditteijee ulmuuh jienâstii JÁÁ já ääši macâttum jotkâvalmâštâlmân kyeditteijee ulmuuh jienâstii IJ.

Toimâttum šledgâlii jienâstmist adelii 5 JÁÁ-jienâ (Hemminki Pertti, Kilpeläinen-Tuoma Piia, Melaluoto Tapani, Palolahti Mari, Tiitinen Pekka) já 9 IJ-jienâd (Askonen Kari, Hast Jari, Kaarlela Antti, Keinänen Outi, Kerätär Raija, Lepojärvi Tommi, Peisa Timo, Seppänen Sara, Väitalo Ilkka-Petri).

Saavâjođetteijee pahudij, ete kuávlvuhaldáttâs miäradâssân lâi puáttám Outi Keinâsii iävtuttâs.

Miäradâs

Kuávlvuhaldáttâs meridij macâttid ääši jotkâvalmâštâlmân.

Lasetiäđuh

Ovdedemhovdâ Mikko Häikiö
p. 040 772 7211
mikko.haikio@lapha.fi

Haldáttâhhovdâ Harri Tiuraniemi
p. 040 665 9734
harri.tiuraniemi@lapha.fi

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttâs 56 § 7.2.2023

Ovdedemhovdâ Mikko Häikiö

Pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttâs kiedâvušâi 25.1.2023 § 36 lävdikuudij iävtuttem äššitobdeetooimâi vuáđudem ovdedem- já strategiapalvâlusah - toimâsuárgán. Kuávlvuhaldáttâs rađđij valmâštelleid já macâttij ääši jotkâvalmâštâlmân. Ääši valmâštállâm lii ovdánâm tienuuvt, ete toimâsyergihoovdah láá iállâm čoodâ pyereestvaijeemkuávlvun sirdâšum ulmuud já sii máhđulâšvuodâid sirdâšud vuáđudemnâál äššitobdeepargoid. Toos lasseen valmâštelleeh láá savâstállâm tääl kiedâvuššâmnâál orroo pargoi reesuurstárbust já muulsâiävtulijn vuovijn hoittáđ pargoid. Reesuurstárbuiävtuttâsah láá tärkkilistum, mutâ muulsâiävtuliih vyevih hoittáđ pargoid iä lah kavnum.

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttâs Äššilisto

Haldáttâhnjuolgâdus 52 § miel kuávlvuhaldáttâsâst lii almostoimâvâldi pargoviehâaašijn, jis toimâvâldist ij lah asâttum laavâst ige haldáttâhnjuolgâdusâst. Haldáttâhnjuolgâdus 53 § miel kuávlvuhaldáttâs meerrid eres viirgij ko pyereestvaijeemkuávlvuhoovdâ virge vuáđđudmist já looppâtmist sehe virgenomáttâs nubásmitmist. Eres ko pyereestvaijeemkuávlvuhoovdâ virge tohalâšvuotâvátámâšâin meerrid kuávlvuhaldáttâs (haldáttâhnjuolgâdus 55 §). Virge tâi virgekoscâvuodâ kullut uuccâmnáál virgekoscâvuotân väldimist merideijee virgeomâhâš (haldáttâhnjuolgâdus 56 §).

Uásalâšvuodâ, uásalistem já vaiguttem resurseh

Pyereestvaijeemkuávlvulaahâ 611/2021 (loho 5) kenigit pyereestvaijeemkuávlv huolâttiđ kuávlv ässei já palvâluskevttei uásalistemvuoigâdvuodâ olâšumeest:

- 29 § miäldásávt pyereestvaijeemkuávlv ässei já palvâlus kevttei vuoigâdvuodâst uásalistid já vaiguttiđ pyereestvaijeemkuávlv tooimân;
 - 29 § miäldásijn maangâpiälálijn já vaigutteijee uásalistem já vaiguttem máhđulâšvuodâin já vuovijn tego:
 - 1) orniimáin savâstállâm- já kuullâmtilálâšvuodâid sehe ässeeraađijđ;
 - 2) seelvátmáin ässei já pyereestvaijeemkuávlvust merikoskâsávt tâi kuhheeb ääigi ässee tâi orroo palvâlus kevttei uáivilijđ ovdil miärádâstoohâm;
 - 3) valjiimáin palvâlusâi kevttei ovdâsteijeid pyereestvaijeemkuávlv toimâorgaanáid;
 - 4) vuáváámáin já oovdedmáin palvâlusâid oovtâst palvâlusâi kevtteiguin;
 - 5) orniimáin máhđulâšvuodâid uásalistid pyereestvaijeemkuávlv ekonomia vuáváámân;
 - 6) tuárjumáin ässei sehe seervij já eres siärváduvâi jiešráđálii aašij vuávám já valmâštállâm.
 - 41 § miäldásijn ässei uásalistem- já vaiguttemmáhđulâšvuodâin pyereestvaijeemkuávlvustrategiast;
 - 32 § miel asâtemnáál vaiguttemtoimâorgaanijn sehe tai máhđulâšvuodâin vaiguttiđ pyereestvaijeemkuávlv tooimâ vuáváámân, valmâštâlmân, olâšutmân já čuávumân aašijn, main lii tâi main vaiguttemtoimâorgaan árvuštâl lemin merhâšume párnâi já nuorâi, elilâm aalmug tâi vâdulij ulmui já sii tarbâšem palvâlusâi tááhust sehe vaiguttemtoimâorgaanij miel di väldimist uásalistem já kuullâm oovdedmân pyereestvaijeemkuávlvust;
- Pyereestvaijeemkuávlv uásalâšvuodâ, uásalistem já vaiguttem ovdedeijee

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttás Äššilisto

toomâ stivrejeh meid Laapi pyereestvaijeemkuávlv haldáttâhnuolgâdus 11 §, pyereestvaijeemkuávlustrategia já ton olášuttemohjelmeh. Sehe vuáđulaahâ 2 §, 14

§, ornimlaahâ 7.3 § já 11.3 §, tiervâsvuođâhuoláttâslaahâ (1326/2010), sosiaalhuoláttâslaahâ (1301/2014), laahâ pyeccee sajattuvâst já vuoigâdvvuođâin (758/1992) sehe laahâ sosiaalhuoláttâs äššigâs sajattuvâst já vuoigâdvvuođâin (812/2000).

Uásálâšvuotâ, uásálistem já vaiguttem lii puoh pyereestvaijeemkuávlv toomâ, palvâlusâid já miärádâstooâm čoođâčyeppee teema. Uásálâšvuotâin puáhtá nonniđ aalmugjesânij vuáttámuš tuáimee palvâlusâin sehe lyetteijee miärádâstohâmist. Kuávlv ässeeh já äššigâsah láá ohtsiih, te uásálâšvuotâ, uásálistem já vaiguttem ovdodem olášuttoo oovtâstpargoost pyereestvaijeemkuávlv palvâlusâiguin, kieldâiguin, eres almoliij tuáimeiguin, irátteijeiguin sehe almoshiäđulij siärvâduvâiguin. Toos lasseen uásálâšvuotâ já vaiguttem láá teháliih äššigâs- já pargoviehâvuáttámuš elementeh.

Pyereestvaijeemkuávlv lii toimâpirâsin uđđâ, iäge kuávlust tondiet lah lemin valmâš uásálâšvuotâ ráhtuseh, ohtsiih toimâmaalih já -vyevih pyereestvaijeemkuávlv toomâ algâdijn. Vâi ovdiiabeln mainâšum lahâaasâtliih pargoh sehe pyereestvaijeemkuávlv toomâ strategisiih ulmeh olášuveh, te uásálâšvuotâtoomâ joođeetmân, koordinistmân, vuávaámân já oovdedmân kalga lasettiđ tuárvi resursijd.

Uásálâšvuotâ- já äššigâsвуotâlävdikodde lii kiedâvuššâm iävtuttâs uásálâšvuotâ, uásálistem já vaiguttem olesvuotâ resursijn čuákkimijnis 17.11.2022 § 36 já 26.1.2023 §. Lävdikodde lii tiäduđâm,ete lahâaasâtliij pargo lasseen uđđâlágán uásálâšvuotâ, uásálistem já vaiguttem ovdedeijee jurdáččem- já toimâkulttuur šoddâm uáassin Laapi pyereestvaijeemkuávlv palvâlusâid, toomâ já demokraatlii miärádâstooâm väätih tuárvi resursijd uásálâšvuotân, uásálistmân já vaaigutmân.

Lävdikodde lii iävtuttâm 26.1.2023 § 5 uásálâšvuotâ, uásálistem já vaiguttem olesvuotân čuávuváid pargoid:

- sierânâsäššitobdee, uásálâšvuotâ já vaiguttem (äseeuásálâšvuotâ)
- sierânâsäššitobdee, uásálâšvuotâ (äššigâsuásálâšvuotâ)
- äššitobdee, uásálâšvuotâtoimâorgaaneh
- pyereestvaijeem- já uásálâšvuotâkoordinaattoreh (4 persovnpargoive, sosiaalpalvâlusâi toimâkiedist).

Kuávlvuhaldáttâs lii čuákkimstis 25.1.2023 § 36 kiedâvuššâm resursijd já macáttâm ääši jotkâvalmâštâlmân. Jotkâvalmâštâllâm vuáđuld ovdodem- já strategiopalvâlussâid iävtuttuvvoo vuáđudiđ čuávuváid toomâid:

- sierânâsäššitobdee, ovdâsvástádâsvalmâstellee, uásálâšvuotâ já vaiguttem (äseeuásálâšvuotâ)
- äššitobdee, uásálâšvuotâtoimâorgaaneh (vaiguttemtoimâorgaaneh)

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttás Äššilisto

Sierânâsššitobdee tuáimá uásálâšvuodâ ovdâsvástádâsvalmâštellen. Sun västid lahâaasâtlii pyereestvaijeemkuávlv ässeuásálâšvuodâ já vaiguttem ovdedeijee tooimâ vuávámist já koordinistmist, pargokiedi aašij valmâštâlmist uásálâšvuotâ- já äššigâsvuotâlâvdikoodán, uásálâšvuotâohjelm já -vuávám valmâštâlmist, oláštustmist já peividmist sehe ässeuásálâšvuodâ, vaiguttem já vuáruvaikuttás ráhtusij, toimâvuovij já -vuáhâduvâi vuávámist, oláštustmist, árvuštâlmist já oovdedmist. *Äššitobdee* vuosâsajasâš pargo lii lahâaasâtlij pyereestvaijeemkuávlv vaiguttemtoimâorganij (puárásijräädi, vâdulâšräädi já nuorâiräädi) tooimâ já toimâmaali vuávám, ovdedem já oláštustmist. *Äššitobdee* västid vaiguttemtoimâorganij tooimâ koordinistmist já torjust. Pargon láá meid eres máhđulij uásálâšvuotâtoimâorganij sehe eres soppum uásálâšvuodâ já uásálistem valmâštállâmpargoh.

Pyereestvaijeem, tiervâsvuodâ já torvolâšvuodâ ovdedem resurseh

Laavâ sosiaal- ja tiervâsvuodâhuolâttás orniimist (612/2021) 7 § miel pyereestvaijeemkuávlv kalga ovdediđ jieijâs ässei pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ. Laavâ miel pyereestvaijeemkuávlv kalga

- asáttid strategisii vuávámistis pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ oovdedmân uulmijđ já miäruštállâđ tooimâid, moh tuárjuh uulmijđ.
- vâldid miäradâstohâmistis huámmâšumán jieijâs miäradâsâi árvuštállum vaikuttâsah ulmui pyereestvajemân já tiervâsvuotân aalmugjuávhui miel.
- nomâttid pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ ovdedem ovdâsvástádâspele.
- čuávnuđ äššigâsâidis eellimtiilijđ, pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ sehe toid vaigutteijee tahheid kuávlvi já aalmugjuávhui miel.
- raportistid ässei pyereestvajemist já tiervâsvuodâst, toid vaigutteijee tahhein sehe oláštustum tooimâin kuávlustiivrân jyehi ive.
- valmâštállâđ kuávlustiivrân jyehi stivrâpaajeest pyereestvaijeemmuštâlus já - vuávám oovtâstpargoost kuávlus kiellâiguin.
- toimâđ pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ oovdedmist oovtâstpargoost kuávlus kiellâiguin já tuárjuđ taid jieijâs äššitubdâmuššáin.
- porgâđ pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ oovdedmist oovtâstpargo pyereestvaijeemkuávlv kuávlust eres almos tuáimeiguin, priivaat finnoduvâiguin já almoshiäđulij siärvâduvâiguin, moh pargeh pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ ovdedempargo
- ovdediđ seervij toimâhinnáid já vaikuttemmáđulâšvuodâid pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ oovdedmist.
- ráđádállâđ ucemustáá ohtii ivveest oovtâst kuávlv kiellâiguin sehe eres om. pyereestvaijeemkuávlv kuávlust pyereestvaijeem- já tiervâsvuodâ ovdedempargo pargee tuáimeiguin pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ oovdedmân kyeskee uulmijn, tooimâin, oovtâstpargoost já čuávumist.

Laapi pyereestvaijeemkuávlu kuávluhaldáttás Äššilisto

Pyereestvaijeem já tiervâsvuođâ ovdedem čoonnâs čovgâ pyereestvaijeemkuávlu eres lahâaasâtláid pargoid. Pyereestvaijeem já tiervâsvuođâ ovdedem pargo lii toimâlavt čonâsist oovtâstpaargon, mon pargeh kuávlu kieldâiguin, eres almos tuáimeiguin, priivaat finnoduvâiguin já almoshiäđulij servijguin. Pargo haaldun väldim váátá čielgâ pyereestvaijeemjođettem ráhtusijd, muuneeld soppum pargojuávu já ulmemiäldásijd resursijd.

Laavâ miel pyereestvaijeemkuávlu kalga toimâđ pyereestvaijeem já tiervâsvuođâ oovdedmist oovtâstpargoost kuávlu kieldâiguin já tuárjuđ taid jieijâs äššitubdâmuššáin pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ oovdedmist. Toos lasseen Ornimlaavâ 10 § miel pyereestvaijeemkuávlust lii palvâlusâi oohânheiviittem ovdâsvástádâs, mii tiäduuttuvoo pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedempargoost. Kuávlu kieldâi já eres čonâsjuávhui vuárdâmušah pyereestvaijeemkuávlu pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedempaargon láá ollâgâsâst.

Pyereestvaijeem- já ovtâsteijeaselävdikodde lii kiedâvuššâm iävtuttâs pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem (pytito) -olesvuođâ resursijn čuákkimijn 15.11.2022 § 40 já 13.12.2022 §

44. Lävdi kodde lii tiäduuttâm, ete ovtâsteijeasepargo, pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedempargo sehe Laapi pyereestvaijeemkuávlu rooli noonâ kessen Laapi kuávlu viärmádâhoovtâstpargoost váátá tuárvi resursijd. Lävdi kodde iävtuttij ovdedem- já strategiopalvâlussáid pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem olesvuotân čuávuváid resursijd:

- sierânâsäššitobdee, ovdâsvástádâsvalmâštellee, pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem

- äššitobdee, servioovtâstpargo

- äššitobdee, estâdeijee pargo

- palvâlemkuávlu kuáhtásiih pyereestvaijeem- já

uásálâšvuotâkoordinaattoreh (4 persovnpargoive, sosiaalpalvâlusâi toimâkiedist).

Kuávluhaldáttâs lii čuákkimstis 25.1.2023 § 36 kiedâvuššâm pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem resursijd já macâttâm ääši

jotkâvalmâštâlmân. Jotkâvalmâštâllâm vuáđuld ovdedem- já strategiopalvâlussáid iävtuttuvoo vuáđudiđ čuávuváid tooimâid:

- sierânâsäššitobdee, ovdâsvástádâsvalmâštellee,

- pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem

- äššitobdee, servioovtâstpargo

Pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem sierânâsäššitobdee tuáimá pyereestvaijeem, tiervâsvuođâ já torvolâšvuođâ ovdedem olesvuođâ ovdâsvástádâsvalmâštellen. Sierânâsäššitobdee västid pargokiedi aašij valmâštâlmist pyereestvaijeem- já ovtâsteijeaselävdikoodán, lahâaasâtlíi pytito- koordinaatiost Laapi kuávlust, pytito-tiäđoin jođettem oovdedmist já valmâštâlmist (ml. pyereestvaijeem- já torvolâšvuotâmuštâlus já -vuávám

valmâštállâm, jyehi-ivvááš raportistem), ovtâsteijeeoosijn kieldâiguin já eres tuáimeiguin porgámnáál pytito-pargo olesvuodâst, kieldâi

Laapi pyereestvaijeemkuávlu kuávluhaldáttâs Äššilisto

ráđádállâmkode valmâštálmist sehe miäradâsâi vaikuttâsâi muneárvuštálmist. *Servioovtâstpargo äššitobdee* västid pargokiedi aašij valmâštálmist pyereestvaijeem- já ovtâsteijeeaselävdikoodán, lahâasâtlii oovtâstpargoost servijguin sehe seervij toimâhinái já vaiguttemmáđulâšvuodâi oovdedmist. Pargokován kuleh ei. *servioovtâstpargo* ráhtusij já vuáháduvâi vuávám já olášuttem, *servitoorjâmaali* vuávám já olášuttem (ml. *toorjâuuccâm* ornim, *kyeimivuotâ*- já *oovtâstpargosopâmušâi* valmâštállâm) sehe seervij tiäđupyevtittem já uásalâšvuotâ- já vaiguttemmáđulâšvuodâi ovdedem.

Sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem resurseh

Laavâ sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs orniimist 33 § miel Laapi pyereestvaijeemkuávlu pargon lii tuárjuđ sämikielâlij sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs palvâlusâi ovdedem oles enâmist. Toos lasseen ornimlaavâ 29 § miel pyereestvaijeemkuávlu kalga čuávnuđ kuávlu aalmug pyereestvaijeem já tiervâsvuodâ aalmugjuávhui miel, ton ornim sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs táárbu, finnimvuodâ, kvaliteet, vaikutteijeevuodâ já oovtviärdâsâšvuodâ, äššigâsâi palvâlusâi oohânheiviittem sehe sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs koloid já pyevtitvâšvuodâ. Ornimlaavâ 10 § miel pyereestvaijeemkuávlu lii ovdâsvástádâs jieijâs kuávlu ässei sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs palvâlusâi oohânheivitmist olesvuottân. Pyereestvaijeemkuávlu kalga huolâttiđ oohânheiviittum palvâlusâi vijdáht tarbâšeijee äššigâsjuávhui já äššigâsâi tuubdâstmist, sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs oohânheivitmist já palvâluskuálusij já palvâlusolesvuodâi miäruštálmist, sosiaal- já tiervâsvuodâhuolâttâs palvâlusâi oohânheivitmist pyereestvaijeemkuávlu eres palvâlusâiguin sehe äššigâsân kyeskee tiäđu ävkin anemist sierâ pyevtitteijejei kooskâ. Lasseen Laapi pyereestvaijeemkuávlu kalga toimâstis säämi kielâlaavâ 15.12.2003/1086 miäldâsavt turviđ sâmmilij vuoigâdvuodâ kevttiđ sämikielâid. Sämikielâ stivrimjuávku kiedâvušâi 16.12.2022 čuákkimstis sämikielâ stivrimjuávhu iävtuttâs ive 2023 budjetân já ekonomiavuávámân. Čiälkkámušâstis sämikielâ stivrimjuávku vaaldij pele meid tárbulâid resursâid. Stivrimjuávhu miel reesuurstárbu vuáđuduvá sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi kuhháá jotkum ovdedemvuálápáácun (THL 2021), nubásmum lahâasâtem miel pyehtim uđđâ kenigâsvuodâid sämikielâlij palvâlusâi uásild (laahâ sosiaal- já tiervâsvuodâpalvâlusâi orniimist 612/2021, 29§ já 33§) sehe säämi kielâlaavâ (1086/2003) olášutmân.

Sämikielâ stivrimjuávku iävtuttij ovdedem- já strategiapalvâlussâid

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kuávlvuhaldáttâs Äššilisto

sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem ovdâsvástádâsohtâdâhân čuávuváid resursijd:

- Äššitobdee, sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi tiätupyevtittem

- Äššitobdee, sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem

- 2 kielâpargee, pyereestvaijeemkuávlv haldáttuv, viestâdem já pyeccee- já äššigâsäššikiirij jurgâlem jieijâs sämikielân. Kuávlvuhaldáttâs lii čuákkimtis 25.1.2023 (36 §) macáttâm ääši jotkâvalmâštâlmân.

Jotkâvalmâštâllâm vuáđuld ovdedem- já strategiapalvâlussáid, sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi

ovdedem ovdâsvástádâsohtâdâhân iävtutteh vuáđudiđ čuávuváid tooimâid:

- Äššitobdee, sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem

- Äššitobdee, sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi

tiätupyevtittem

- 2 kielâpargee

Sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem äššitobdee västid

sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ooddedmist já oohtânheivitmist, väldimáin eromášávt huámmášumán väldikodálij já staatâi raajijd rastaldittee uáinu sehe sämikielâlij digitaallij palvâlusâi sehe vuáháduvâi já materiaalij ovdedem. *Sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi tiätupyevtittem*

äššitobdee västid jieijâs uásild sämikielâláid já kulttuurmiäldásáid palvâlussáid čonâseijee tiätupyevtitmist palvâlusâi ornim toorjân nuuvt, ko ornimlaahâ 29§ čuávum- já áruvštâllâmkenigâsvuotâ já laahâ pyereestvaijeemkuávlvust 33§ miäldásâš raportistemkenigâsvuotâ sämikielâ lávdikoodán váátá.

Kielâpargeeh västideh säämi kielâlaavâ 15.12.2003/1086 já Laapi

pyereestvaijeemkuávlv haldáttâhnuolgâdus miäldásij haldáttuv, viestâdem já äššigâs- já pyecceeäššikiirij jurgâlmist sämikielân.

Oovtâ sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi äššitobdee paargon lii tiäđust hiäivulâš olmooš sirdâšum pargovievâst.

Lahtos 1. Vuáđudemnáál tooimâi tärhibeh vuáđustâsah já pargokoveh

Vuáđudemnáál 8 äššitobdeetooimâ pälkkikoloh pargoadeleijeekeoloiguin láá suulân 410 000 - 430 000 eurod ivveest. Pälkkikoloh láá valdum huámmášumán pyereestvaijeemkuávlv budjetân ihán 2023.

Toimâsyerginjunošeh juátkih savâstâlmijd sirdâšum pargovievâ máhđulii sirdâšum uásild, mutâ tot ij keppid táárbu vuáđudiđ tääl kiedâvuššâmnaál orroo tooimâid. Jis toimâid kávnovejeh hiäivuliih pargeeh jo orroo

**Laapi pyereestvaijeemkuávlu
kuávluhaldättäs Äššilisto**

ornijduumeest, tot keeppid mottoom verd Laapi pyereestvaijeemkuávlu nettopäلكككولoid.

Miäldusmateriala

Vuáđudemnáál tooimâi târhibeh vuáđustâsah já pargokoveh

lävtuttäs**Pyereestvaijeemkuávluhovdâ**

Kuávluhaldättäs meerrid

1. vuáđudiđ kyehti (2) sierânäsäššitobdee tooimâ, tohálâšvuotâvátámâššân hiäivulâš aaleeb ollâškovlâtođhos;
2. vuáđudiđ kyehti (2) äššitobdee tooimâ, tohálâšvuotâvátámâššân hiäivulâš aaleeb ollâškovlâtođhos;
3. vuáđudiđ äššitobdee (sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi ovdedem) tooimâ, tohálâšvuotâvátámâššân hiäivulâš ollâškovlâtođhos já sämikielâ táidu;
4. vuáđudiđ äššitobdee (sämikielâlij já kulttuurmiäldásij palvâlusâi tiätupyevtittem) tooimâ, tohálâšvuotâvátámâššân hiäivulâš ollâškovlâtođhos já sämikielâ táidu;
5. vuáđudiđ kyehti (2) kielâpargee tooimâ, tohálâšvuotâvátámâššân hiäivulâš ollâškovlâtođhos já eromâš pyeri sämikielâ táidu (tavesämi-, anarâš- tâi nuorttâlâškielâ);
6. ete toimâsyergihovdâ tâi suu meridem ovdâsvástádâskuávluhovdâ meerrid jieškođe-uv virge ovdâsvástádâskuávlu já ovdâsvástádâsohtâduv;
7. ete uđđâ tooimah tiävdojeh vuosâsaajeest soijimáin tááláá pargovievâ uđđâ pargoid sehe fastâditmáin meriáigásijd, moos lasseen puáhtá kevttiđ almos uuccâmmonâttállâm pargokoskâvuotân väldimist merideijee virgeomâháá miäradâssáin.

Lasetiäduh

Ovdedemhovdâ Mikko Häikiö
p. 040 772 7211

mikko.haikio@lapha.fi